

Jakin filosofatzen

«Gure zibilizazioan zer da lastoa? Zer da alea? Hor dago koxka»

Oihane Zuberoa Garmendia

♦ Igaro omen da filosofoen, poeten, humanisten sasoia.

Hil kanpai asko aditu da azken mendeotan, baina hilkutxa ez ote dagoen oraindik hutsik...

♦ Zergatik diote halakorik?

Ilunfiloak garelako: gustatzen zaigu mundua beltzez margotzea. Baina kapa horren atzean badira kolore anitz; eta ez gaitezen inozoak izan, tartean, baita beltza ere.

♦ Gizakiak pentsatuko zuen inoiz eder bere garaia?

Orainarekin gara ilunfiloak; aldiz, iragana distirant margo-tzen dugu. Ez dut uste inoiz egon denik pentsamenduaren garai loriatsurik. Errepresentazio kontua da, hein handi batean.

♦ Antzinako Greziatik dator hori?

Han ere filosofoak irrigarri irudikatzen zituzten antzerkietan, iritzi publikoa umotzen zen lekuan, hain zuzen. Benetan egon izan balitz filosofo edo poeten garai bat, ez zieten astaperrexila edanaraziko, burua moztuko, kartzelaratu.

♦ Orain, 'garai hiperazeleratuak'. Nola daramazu?

Ba hiper-mega-super-ultra-azkar; hiperazkar gosalduta, megabizkor lanera, superbizi erosketak, ultralaster kozinatu.

Eta gero horrela gabilitza, hiperaktibaturik eta superlangile eta, aldi berean, megabegizulo eta ultranekearekin.

♦ 'Zibilizazio krisia', diote.

Krisi grezierako *krinein* aditzetik dator eta alea eta lastoa bereizteko ekintza izendatzeko erabiltzen zen. Zer da lastoa gure zibilizazioan? Zer da alea? Hor dago koxka. Batzuek, gure garaia lastoa besterik ez da. Eta lastoak erraz dezake su hartu.

♦ 'Nekropolitikak agintzen du', beraz?

Ismail Kadaré datorkit burura: botere politikoak erabakitzen du nor bizi eta nor hilko den. Iritsiko ote da oniropolitikaren garaia, botere politikoak gure ametsak ere kontrolatuko dituen? Barkatu tonu apokaliptikoa, hain da tentagarria!

♦ Boterea da problema?

Ez dakit. Nekea eta nagikeria ere hura bezain arriskutsuak izan daitezke. Pentsatzea galarazten dute eta pentsamendurik gabeko ekintzak beldurgarriak dira. Hori ez da nirea, e, hori Weil eta Arendt dira. Eta beste asko.

♦ Eta ifrentzuan, zer?

Ifrentzuan agian ezer ez, edo, agian, boterea bera. Ez daude txanponaren bi alde: gaitzarekin nahasten da onberatasuna, umiltasunarekin bekaizkeria, diruzaletasunarekin adiskidantza...

♦ Arnasa. Nondik luzatu?

Samurtasun analogikotik. Apnea existentziala egiteari uztetik.

Itziar Ugarte Irizar